

The Sunny side up!

Een reisverslag van een studiereis over social work in Phoenix, Arizona in de VS, mei 2013

Samenvatting

Amerikanen houden niet van belasting betalen aan een centrale overheid. "Wat zien wij ervan terug als wij belasting betalen aan een regering vierduizend kilometer verderop?", aldus een inwoner uit Arizona. Tegelijk voelen Amerikanen zich verantwoordelijk voor de noden van anderen. Door de crisis van de afgelopen jaren is het beroep op deze verantwoordelijkheid sterk toegenomen. De budgetten ervoor niet. Dit is voor de Amerikaanse sociale organisaties geen reden om zich erbij neer te leggen. Zij richten zich op de noden die zij belangrijk achten, zoals opvoeding, daklozen en armoede problematiek. Hoewel de organisaties die wij bezochten niet een direct religieuze achtergrond hebben, stoelt hun werkwijze erg op geloof in jezelf en anderen, hoop dat het voor de anderen beter kan worden, compassie met anderen die het slecht hebben en geholpen moeten worden. Zij doen dat met passie, een sterke visie en uiterlijk vertoon. In hun logo's en slogans komt dat sterk naar voren. Woorden als change en challenge zien je vaak bij hen. Een Blijf-van-mijn-lijfhuis heet daar een Faith-house.

Zij laten graag zien dat zij trots zijn op hun werk en medewerkers, waarin zij goed zijn en wat zij presteren. De vele diploma's en prijzen aan de muren van de kantoren illustreren dat. Maar ook de medewerkers stralen dit uit; en kunnen zich uitstekend presenteren! Er is een sterk commitment vanuit de leiding, met korte lijnen naar de medewerkers. Medewerkers worden gestimuleerd lid te zijn van een beroepsvereniging en werkgevers ondersteunen dit ook.

Van zowel de bestuurders als van de medewerkers wordt niet alleen inzet verwacht voor de eigen organisatie. Je hoort ook zelf de organisaties waar je mee samenwerkt te sponsoren. Bestuurders worden geacht financieel te ondersteunen, of door inzet van uren die andere verwante organisaties te helpen. Er is een sterk ontwikkeld besef van wederkerigheid van geven en nemen. En dat start al bij jonge Amerikanen, op school en in de buurt. Wat kun je voor de ander en voor jezelf betekenen?

Dat sponsorship heeft ook een keerzijde, en die zit vooral in de bureaucratie van verantwoording. Als je tweehonderd sponsorcontracten hebt, variërend van bijvoorbeeld 200 dollar per jaar tot 5 miljoen dollar per jaar, vraagt dat veel werk en verantwoording. Je ziet ook dat Amerikanen graag alles registeren en alles willen meten. Innovatie van methodieken is niet direct geconstateerd, maar daarbij moeten we niet vergeten dat veel nieuwe methodieken die thans in Europa worden gebruikt, afkomstig zijn vanuit Amerika.

In Amerika is in het social work veel concurrentie. Tegelijk willen sponsors vaak vanuit een holistische visie dat aan alle levensgebieden van een hulpbehoevende wordt tegemoet gekomen. Hieruit ontstaat het campus-idee. En dat geeft de organisaties of de samenwerkende organisaties in zo'n campus ook weer energie om verschillende disciplines te doen uitvoeren. En zij worden daarin niet erg gehinderd door institutionele schotten zoals in Nederland. Ze hebben respect voor de professional, steunen deze daarin en houden er niet van om veel specialisaties in een

beroepsgroep te creëren, eerder op taken dan op beroepsgroep.

Tot slot: Bij alle voorzieningen, van zowel jongeren als volwassene valt het op dat zij een zero tolerance beleid voeren. Een keer iets misdaan in een centrum, dan vlieg je er direct uit, zonder pardon. Kans om weer mee te doen is dan verkeken. Dit werkt goed, maar is alleen mogelijk bij voldoende aanbod van klanten. De daklozen, kinderen en slachtoffers van huiselijk geweld staan te wachten om gebruik te maken van deze voorzieningen. Anderzijds maakt dit ook duidelijk dat je rijp moet zijn voor de behandeling en/of voorziening. Dan werkt de methodiek ook het beste en dat motiveert de professional zelf ook om die change bij de hulpvragen te bewerkstelligen.

Zaterdag 20 april: op weg naar Phoenix, Arizona USA

Schiphol, zes uur 's ochtends. Ik ontmoet ons bonte reisgezelschap van onderzoekers, managers, sociaal werkers en adviseurs in terminal 3. Onder leiding van Rik Bovenbreng en Henk Theunissen vertrekken we naar Phoenix in de Amerikaanse staat Arizona. We zijn er klaar voor. Dan is er paniek, een van de reisgenotes heeft het paspoort van haar dochter meegenomen, de verkeerde dus. Gelukkig woont ze dichtbij Schiphol en het probleem is snel opgelost. De reis kan beginnen en na twintig uur reizen, wachten, inchecken en dubbel inchecken arriveren we in Phoenix. Van bovenaf is Phoenix een grote landkaart van rechthoekige wijken over de hele vallei. In Arizona woont bijna iedereen in Phoenix. Vooral mensen met een Latino achtergrond en pensionado's wonen hier. We gaan hier het sociaal werk van Phoenix en omstreken bezoeken. Kijken hoe hier welzijn, zorg en werk wordt opgezet en uitgevoerd voor mensen die dat nodig hebben. Hoe organiseren zij dat hier, wat voor opleidingen zijn daarvoor en wie betaalt dat in Phoenix? Natuurlijk gaan we ook andere dingen doen zoals een dag naar de Grand Canyon, een honkbalwedstrijd bezoeken en een ballonvaart maken boven de woestijn.

Zondag 21 april: Taliesin West, School of architecture by Frank Lloyd Wright

Opstaan met een zonnetje en 30 graden! We gaan vandaag op onze eerste dag naar een monumentaal gebouwencomplex van de beroemde Amerikaanse architect Frank Lloyd Wright; Taliesin West, School of Architecture. Samen met zijn derde vrouw Olga Ivanovna, ontwierp hij dit complex in de woestijn van "Valley of the sun" buiten Phoenix. Ook Lloyd Wright had door de crisis in de dertiger jaren minder werk en bedacht daarom een school te stichten voor architectuur.

Met zijn beroemde stijl van organisch bouwen ontwierp hij een gebouw dat geheel bestond uit materiaal uit de woestijn. Hij bouwde de gebouwen trapsgewijs tegen de berg op zodat het een geheel vormt met de omgeving. Het materiaal kleurt met de rode rotsen uit de omgeving. En omdat hier eigenlijk altijd de zon schijnt en het praktisch niet regent, maakte hij de plafonds van canvas, die de zon tegenhoudt, maar de wind doorlaat. Wright vond het belangrijk dat studenten zowel leerden als werkten. Daarom gingen de studenten in de zomer elders werken en in de winter studeren. En dat komt natuurlijk mooi hier in Phoenix. De studenten woonden in tenten en kregen 2000 dollar om zelf een shelter te ontwerpen en te bouwen in de omgeving van het gebouw. Die shelters zijn nog steeds te bezoeken. Een bijzondere ervaring. Na dit bezoek gingen we boodschappen doen en samen met kamergenoot Arie een heerlijke zelfgemaakte pasta met zalm gegeten.

Maandag 22 april: School of social work en National Association of Social Work (NASW)

In Arizona staat alles in het teken van de zon. Als ik een ontbijt bestel met een spieglei, vraagt het meisje van de keuken "Would you like the sunny side up?" Vandaag begin het echte werken, met een bezoek aan de Arizona State University (ASU) en de nationale beroepsvereniging van sociaal werkers.

School of social work, (ASU)

In elke staat is het onderwijs toch weer verschillend georganiseerd. Maar onderwijs is voor jong en oud. Jonge studenten starten met een brede opleiding en gaan later specialiseren, vergelijkbaar met Nederland. De vraag naar sociaal werkers stijgt aanzienlijk. De ASU heeft de meeste first nations studenten en veel latino-studenten. Bij social workers is ook een verschil tussen de zogenaamde clinical social workers en the family social workers. Clinical workers gaan vaak als zelfstandige verder en verdienen vaak meer dan de social worker die voor de community werkt. De sprekers van ASU spreken met enthousiasme over de opleiding en de universiteit. "We are proud to call our self social workers !

In Amerika is het heel gewoon dat volwassenen hun hele leven lang blijven werken en studeren. Bij de ASU studeren bijvoorbeeld veel alleenstaande moeders en veteranen op the school of sociaal work. Steven Anderson, de directeur van de School of social work vertelt dat zij ook worden geconfronteerd met een online studeren, dat sterk in opkomst is in Amerika. Grote universiteiten als Harvard bieden ook al "freebooks" en studenten kunnen steeds meer hun eigen opleiding inrichten en maken. Maar wat doe je in de opleiding met bijvoorbeeld vakken als motivatiegesprekken met cliënten ? Kun je dat ook trainen via internet? Er komt dus steeds meer concurrentie voor opleidingen van de online-aanbieders. Een London School Academy biedt een volledige Master opleiding voor 15.000 dollar. Je vraagt je dan af wat de meerwaarde straks nog is van reguliere opleidingen? Maar er is ook veel slecht aanbod onder de online-aanbieders en een ASU heeft een uitval van minder dan 10 %. Steven ziet vooral dat docenten steeds vaker achterlopen in het gebruik van deze technieken ten opzichte van de studenten. Email is al lang uit bij studenten en een PowerPoint presentatie is écht passé. De universiteit richt zich ook meer op een duaal systeem en gaat vaker programma's met elkaar combineren, zoals social work met rechten.

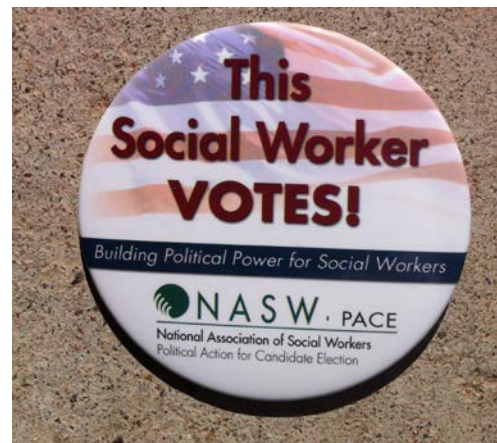
National Association of social workers (NASW)

We spreken daarna met Jeremy Arp, de directeur van de beroepsvereniging van sociaal werkers in Arizona (NSAW). Sociaal werkers in Arizona richten zich vooral op groepen mensen die in deze staat kwetsbaar zijn, waaronder dak- en thuislozen, kwetsbare gezinnen, first nation groepen (indianen) en illegale immigranten uit Mexico, die hier voor Mexicaanse begrippen veel kunnen

verdienen, maar nergens recht op hebben en vaak vervolgd worden door de lokale sheriffs. Zij proberen deze groepen vooral te begeleiden en te helpen vanuit een familieaanpak en het betrekken van de eigen netwerken van deze mensen. Door de crisis is Arizona hard geraakt. De Staat Arizona is de grootste werkgever en heeft veel moeten bezuinigen. Sociaal werkers worden uitgedaagd tegelijk meer mensen te helpen met minder budget. Jeremy noemt dat challenging en changing. Jeremy straalt trots uit als hij spreekt over de social workers. Maar zij hebben lang moeten vechten om het beroep een status te kunnen geven. Van de 600.000 social workers in de VS, zijn er zo'n 140.000 lid. Veel werkgevers betalen de contributie voor de beroepsvereniging. De opleidingen zijn niet goed in staat om snel te reageren op veranderingen in de samenleving. De invloed van de economische crisis heeft veel invloed op de social sector, ook op familieniveau. In de VS is de samenwerking tussen het werkveld en de universiteit niet zo sterk georganiseerd. Daarentegen is bijvoorbeeld domestic violence een vast onderdeel van het curriculum. Veel social workers en organisaties werken met evidenced based programs, maar lopen tegen het feit dat zij niet goed geëquipeerd zijn om goed verantwoording af te leggen. NASW heeft een beroepscode "bijbel" ontwikkeld die ook door organisaties zelf wordt gehanteerd, met uitgebreide beschrijving van thema en standpunten daarover van de vereniging. De meerwaarde van de beroepsvereniging wordt vooral uitgedrukt doordat zij voor social workers een brede visie kan geven, en een "awareness" kan creëren voor individuele workers. Zij hebben een gedifferentieerd lidmaatschap voor workers, studenten, oud workers en werkloze workers. Zij nemen deel aan de curriculum ontwikkeling op nationaal niveau. NASW Arizona houdt bij oud studenten altijd een survey over de ervaringen met de opleiding. Dit wordt jaarlijkse gedaan.

De nieuwe wet van Obama over verzekeringen zal ook grote veranderingen gaan veroorzaken bij kwetsbare mensen. Er zijn nu zo'n 45 miljoen mensen in de VS niet verzekerd en veel mensen hebben nu een eigen risico van maar liefst 10.000 dollar! De totale operatie van Obama gaat de komende tien jaar 938 miljard dollar kosten. Dat lijkt veel, maar is zo'n 2 % van het totale budget van de Amerikaanse overheid.

Tot slot: voor de beroepsvereniging is het wapenbezit een lastige kwestie. Bij huiselijk geweld worden vaak wapens gebruikt en er vallen vaak dodelijke slachtoffers. De meeste social workers zijn tegen het wapenbezit, maar er zijn ook workers die uit principe er wel voor zijn.

Dinsdag 23 april: Family Service Center (FSC) en Valle del Solle

In Arizona is nooit echt veel goud gevonden. Veel goudzoekers in de 19^e eeuw belandden straatarm in Phoenix. Een Rijke Republiek wilde deze arme goudzoekers helpen en zo ontstond het Traveler Aid Station.

Family Service Center (FSC)

Ruim 100 jaar later bestaat het nog steeds als het Family Service Center. Vandaag ontmoeten we de charmante directeur Sorrel Bauwman en zij vertelt ons over haar werk. Zij helpen families, volwassenen en kinderen op gebied van verslaving, huiselijk geweld, pleeggezinnen en reclassering. Zij begeleiden mensen individueel en groepsgewijs, met gerichte therapieën en gezinsbegeleiding. Door de crisis is de hulpvraag enorm opgenomen. Het aantal kinderen dat uit

huis wordt geplaatst is in Arizona gestegen van 9000 kinderen in 2010 naar 14000 in 2013. Het aantal ex-gedetineerden stijgt hier ook, maar daarvoor hebben zij een sterk programma ontwikkeld om deze mensen weer aan een woning en werk te helpen. En met resultaat. In de afgelopen tijd hebben zij met de inzet van één professionele begeleider zo'n 400 ex-bajesklanten geholpen en met succes. Ruim 60 % heeft na een jaar nog steeds werk en vervalt niet tot het oude gedrag. In het zogenaamde Felon-programma worden ex-gedetineerden begeleid naar een woning en werk. Veelal krijgen zij geen woning omdat de zgn safe-community geen ex-gedetineerden in hun wijk willen hebben. Door intensieve contacten te leggen met zo'n 100 werkgevers en verhuurders kunnen zij zo'n 400 klanten goed helpen en zijn de resultaten veelbelovend. De samenleving heeft in de afgelopen 10 jaar zo'n 1,8 miljoen bespaard aan kosten, door inzet van 1 fte begeleiding. Daar zit nu wel een sterke oud –marinier op die de doelgroepen goed kent. Zij bieden hen workshops om beter te kunnen solliciteren en zich te presenteren.

FSC werkt "mission driven en client centred". "As the need changes, we changes". Zij bieden zowel counseling als begeleiding van gezinnen en volwassenen. Zij verzorgen pleegzorg, uithuisplaatsingen, en gezinsbegeleiding. Niet gratis, want in hun ogen heeft gratis hulp voor de klant geen waarde. Klanten betalen eigen bijdrage naar inkomen. Zij zijn een non-profit organisatie, maar zorgen wel voor voldoende reserves. Deze zijn zeker nodig in tijden van crisis.

Toch kiezen zij ervoor een personeel te behouden door creatief te schuiven met budgetten om weer in betere tijden de juiste mensen te kunnen inzetten als de vraag weer groeit. Zij werken bij gezinnen als outreachend, via een meldpunt krijgen zij signalen om erop af te gaan. Thuis zie je veel meer van het gezin dan op kantoor. Zij helpen gezinnen dan ook praktisch en verstrekken soms ter plekke voeding, schoonmaaksullen of luiers als de nood echt hoog is. Zij zijn laagdrempelig, hebben geen gedwongen karakter en daarom weigert bijna niemand hulp. De begeleiding is intensief. Een counselor komt wel 2 á 3 keer week, soms een jaar lang. Een begeleider heeft een caseload van zo'n 10 families. Zij werken niet met vrijwilligers, doen niet aan familiebeeraad omdat zij teveel zien dat familieleden niet in staat zijn de zaken objectief te beschouwen.

De financiering is deels vanuit de overheid, deels uit bijdragen van cliënten en deels uit sponsoring. Er is veel concurrentie tussen aanbieders en er wordt weinig samengewerkt. Het lijkt erop dat organisaties vooral alles zelf willen aanbieden, het totale pakket. Van zorg en ondersteuning. hun missie behelst vooral dat eigen personeel met passie werkt, met plezier en op een dag minstens een persoon goed helpt. Zij hebben weinig verloop, ondanks het feit dat zij niet erg veel verdienen.

Valle Del Sol

Valle del Sol is een welzijn- en zorgcentrum voor de latino-bevolking van Arizona. In Arizona is zo'n 25% van de bevolking Latino, en onder de 18 jaar zelfs 60% Latino. Zij ondersteunen de Latino gemeenschap met veel medische zorg en leiden ambassadeurs op om de gemeenschap te versterken. Een sterk "leadership" is daarbij nodig en inmiddels zijn er al zo'n 1000 ambassadeurs actief in de Latino gemeenschap van Arizona. De goedlachse directeur Kurt Sheppard verwacht dat er over 20 jaar een Latino president van de VS zal zijn. Valle del Sol biedt een breed spectrum van oorspronkelijk mental health and care and medical care. Veel cliënten hebben drugs problemen en willen hun leven weer op orde brengen. Zij werken zowel individueel als in groepsverband, 75 % van de cliënten is hispanic. De immigratiewetten drukken de illegalen nog meer in de schaduw van de samenleving.

Zij vormen hiermee ook risico voor de volksgezondheid door geen gebruik te maken van medische voorzieningen. Valle del Sol is niet verplicht ongedocumenteerden aan te geven en helpt hen waar nodig. Valle del Sol heeft zo'n 8000 klanten, 200 medewerkers, 7 kantoren in Arizona. Er zijn geen aparte latino scholen maar in bepaalde wijken zitten voornamelijk latino kinderen, daar leren zij Engels en soms als tweede taal Spaans, maar dat is niet verplicht.

In Amerika zie je dat in verzekeringsprogramma's problemen als verslaving e.d. eerder erkend worden en behandeld dan mental illness. Op dit laatste heerst nog meer een taboe. Valle del Sol maakt gebruik van sponsoring van United Way, maar dat verschuift nu, omdat zij onder andere zelf meer sponsorship binnen halen dan via UW. En UW legt veel administratieve verplichtingen op en heeft een hoge overhead. Dan komt steeds meer de vraag: waarom doen we het zelf niet? Valle del Sol heeft elf grote sponsors, en sponsort zelf ook weer andere projecten.

Woensdag 24 april: Maricopa County Human Service Department en Human Service Campus

Vanochtend vroeg even een duik in het zwembad genomen. Maar dat kun je beter niet doen, het water is 's ochtends al warm en dat werkt niet echt verkwikkend. We rijden met onze Amerikaanse "Vans" weer naar downtown Phoenix. De weg ernaar toe is zesbaans breed en iedereen rijdt rustig links en rechts langs je heen, geen getoeter, iedereen rijdt relaxed. Tussen een paar wolkenkrabbers staat een oud overheidsgebouw waar het Human service departement is gevestigd.

Maricopa County Human Service Department

Wij krijgen daar een toelichting over hoe de regionale Maricopa County volwassen en de jeugd ondersteunt op gebied van werk, wonen en opvoeden. Net als in Nederland willen zij dat mensen die hulp nodig hebben, nog maar naar één loket hoeven voor hulp. Ze noemen dat het “no wrong door” principe. De presentaties vliegen ons om de oren. Duidelijk wordt wel dat zij met kleine 400 medewerkers een enorm gebied moeten bestrijken waar enkele dergelijk 3 miljoen mensen wonen. Zij doen dat met passie. The human service werkt ook met stevige statements: zij werken niet met “hand-up, maar met hand-out. Zij werken voor mensen met laag inkomen, op of onder de armoedegrens. Zij hebben ook een holistische werkwijze ontwikkeld, omdat dat meer effect heeft, dan vanuit verschillende afdelingen werken. Bij kwetsbare mensen gaat het vooral om een “wrap-around” methode omdat deze mensen die ondersteuning en veiligheid nodig hebben om verder te komen. Zij hebben ook steeds meer klanten uit de middle-classes die door de crisis werkloos zijn geworden. De huizenmarkt is in Arizona volledig ingestort.

Zij zien ook dat mensen die met justitie in aanraking komen, ook meestal sociale problemen hebben. Daar moet aan gewerkt worden en zij hebben de kans gekregen om met justitiële middelen die ondersteuning te gaan bieden aan deze groep mensen. Een casemanager heeft zo'n 35 personen om te begeleiden en die begeleiding kan variëren in tijd en intensiteit. Het project is succesvol omdat de criminaliteit afneemt en deze mensen weer regulier leven en werk krijgen, dat scheelt de community veel geld. Zij hebben vaak dagelijks even contact met de klant, via de sociale media of persoonlijk.

Zij verzorgen ook thuiszorg voor arme ouderen en gehandicapte mensen. Er wordt met vrijwilligers uit de buurt gewerkt en de familie wordt bij het intakegesprek er al bij betrokken. Zij ondersteunen ook zwakke wijken, die vaak erg afgelegen in de county liggen. De burgers moeten zelf ook een bijdrage daarin leveren, van zo'n 25%. Dat kan ook in ureninzet worden verwerkt.

The Maricopa County werkt met het beroemde Head start program. Zo'n 2400 kinderen worden daarmee bereikt. Per kind kost dit zo'n 10.000 dollar per jaar. Het is een sterk programma, maar er blijven twijfels bestaan over de outcome ervan, als het kind 7 jaar wordt. Er is wel sprake van uitdoving, maar dat kan ook komen omdat dan het programma stopt. Ook hier werken vooral ouders mee als vrijwilliger. Mensen die werkloos worden krijgen een casemanager toegewezen met wie hij aan de slag gaat om een baan te krijgen, via trainingen e.d. een casemanager heeft zo'n 75 tot 120 cliënten. Tot slot: in Arizona begint de economie weer aan te trekken vooral door de vliegtuigindustrie, medische sector en energie.

Human Service Campus

We rijden nu naar de andere kant van Phoenix en bezoeken de organisatie van opvang van dak- en thuislozen. We schrikken als we daar het terrein op rijden. Honderden mannen en vrouwen liggen daar op het gras, zitten op bankjes in de schaduw of hangen tegen de muur. Dit is het Human service Campus. Een opvang voor zo'n 1000 daklozen per dag en nachts slapen er zo'n 700. Op de campus zijn verschillende organisaties actief voor hen, variërend van tandartsen, artsen, onderwijs, ontspanning en job centers. Zij hebben allen één doel en dat is deze mensen zo snel mogelijk weer een normaal leven teruggeven. Vooral door de economische crisis is het enorm toegenomen. Maar de meeste van hen komen hier maar één keer in hun leven hier. Meestal vinden zij na 90 dagen, met hulp van de service weer een woning en werk. Elke dakloze krijgt een begeleider en deze zorgt ervoor dat hij of zij weer een gewoon leven terugkrijgt. Er werken zo'n 150 medewerkers op het centrum en veel vrijwilligers. Typisch Amerikaans is dat het voor de helft wordt gefinancierd door de overheid en de andere helft door sponsors.

Er zijn in Maricopa county zo'n 6000 daklozen. De human service Campus werkt ook volgens het campus model. Zoveel mogelijk diensten op één terrein die alle levensgebieden van de daklozen behelzen. Het zijn zo'n 14 verschillende organisaties, met eigen achtergrond en financiering (vaak sponsoring) die samen werken. Vroeger zat alles verspreid over de stad en dat gaf veel overlast en uitval van hulpverlening. Er werken veel vrijwilligers, stagiaires en studenten. Zij vangen ook illegalen op (bed, eten, opvang), maar die krijgen geen integratieprogramma aangeboden. Zij werken steeds meer met de politie. Tegenwoordig komen juist beter opgeleide politieagenten op de campus dienst draaien en dat versterkt de samenwerking. Sinds de campus is gestart is de criminaliteit in deze area met 50 % afgenomen. Door de crisis zijn de organisaties wel gedwongen om meer samen te gaan werken, dat geeft ook weer nieuwe kansen.

Van de totale groep van daklozen is zo'n 10% chronisch dakloos en zij hebben langere opvang nodig, vaak hebben zij ook geestelijke problemen. Zij nemen wel de meeste bedden in beslag en kosten ook het meest. De overheid wil ook steeds meer outcome resultaten zien en eist dat daklozen binnen 20 dagen weer zelfstandig kunnen leven. De reden dat mensen dakloos worden is toch vooral omdat zij geen sociaal netwerk hebben die hen opvangt als het mis gaat, met bv werk, relatie gezondheid enzovoort. Dit speelt ook sterk bij veteranen. Als zij uit leger komen verliezen zij hun sociale netwerk en structuur en hebben vaak trauma's.

Het campus model heeft wel tot nadeel dat de daklozen vooral daar hun vriendenkring opbouwen en niet zo snel buiten de campus. Het "housing first" programma moet er voor zorgen dat zij eerst een woning krijgen en dan verder kunnen gaan. Andere methoden werken niet effectief. In de campus werken ook veel ervaringsdeskundigen. Het wrap around model wordt ook hier toegepast. In het programma voor de dakloze wordt met niveaus gewerkt, om stap voor stap naar de einddoelen toe te werken. Ook hier geldt "never give up a person". Met veel sponsors wordt veel bereikt. Er is een aparte tandartsenkliniek met vrijwillige tandartsen en stagiaires. Om een baan te vinden moet je er goed uitzien, zeker je gebit. Velen van hen hebben geen tanden meer omdat het trekken van tanden gratis wordt gedaan, maar niet verder opknappen. Geen wonder dat zij met zo weinig tanden rondlopen.

Donderdag 25 april en vrijdag 26 april: Grand Canyon

Grand Canyon

Vandaag vertrekken we naar de Grand Canyon! Een reis van zo'n vier uur. We zien het landschap onderweg veranderen van een woestijn landschap met duizenden cactussen naar een berglandschap met vooral dennenbomen op zon 2000 duizenden meter hoogte. We slapen in het park in huisjes. Morgen gaan we een afdaling maken vanaf de top naar de diepte van de Canon, een wandeling van zo'n 20 kilometer. Ochtend vroeg vetrekken we eerste met een busje dat gratis door het park rijdt naar het beginpunt. Je hebt daar een fantastisch uitzicht over de Grand Canyon de ochtendzon kleurt de rotsen rood en er hangt een lichte nevel over het immens landschap.

We gaan een afdaling maken van zon 600 meter. De afdaling verloopt vlot, het pad daalt wel sterk maar is goed begaanbaar en om de 4 kilometer is er een waterpunt, dat heb je wel nodig met die tempraturen van 35 graden en geen wolkje aan de lucht. Na drie uur bereiken we het plateau, van waar je nog eens in de diepte de Colorado rivier ziet stromen, een wilde en woest groene rivier die zich door de rotsten heen schuurt. Een fantastisch gezicht! Dan de terugtocht. Het is inmiddels 12 uur en de zon staat recht boven ons te branden. We hebben enkele berggeiten in ons groepje van 8 die al snel weg zijn, maar de achterblijvers, waaronder ik hebben het zwaar, heel zwaar. We komen nooit meer levend boven, denk ik. Maar dan komt onze redding. Henk de reisleader gaat het tempo vertragen en in een slakkengang lopen we de berg op en dat is onze redding. Als we boven aankomen na vier uur klimmen heeft een biertje nog nooit zo lekker smaakt!

Zaterdag 27 april en zondag 28 april: Botanical garden en Heard museum

Zaterdag 27 april

De terugtocht naar Phoenix gaat door het woestijn gebied van de Navajo –indianen. Langs de weg koop ik een mooi schaalpje voor Sylvia voor 37 dollar. Dat blijkt een koopje te zijn want in het Heard museum in Phoenix vragen zij er 300 dollar voor.

Zondag 28 april

Vanochtend naar the botanical desert garden geweest. Een mooi park met duizenden verschillende cactussoorten en mooie vogels waaronder kolibries en spechten, die de cactussen doorboren met gaten. 's Middags in het Heard museum geweest en de geschiedenis van de First Nation People in de staat Arizona bestudeerd. Er waren wel 15 verschillende stammen, zoals de Navajo's. Opi's en Apaches (White Mountain apaches). Ook hier hebben ze kinderen op jonge leeftijd weggehaald bij hun ouders en in boarding schools gedaan om van hen échte Amerikanen te maken. Morgen gaan we weer aan de slag en vanavond barbecueën we op de binnenplaats van het hotel. Reisleader Rik Bovenberg blijkt ook een meester te zijn in het barbecueën van enorme biefstukken en zalm moten. Het is net een campus!

Maandag 29 april: New Leaf Helping families, changing lives

We vertrekken naar Mesa, een van de gemeenten in de vallei. We rijden alsmaar rechtdoor, één lange doorgaande weg. Langs de weg zien we opvallend veel kerken, tandartsen én chiropractors!

New Leaf

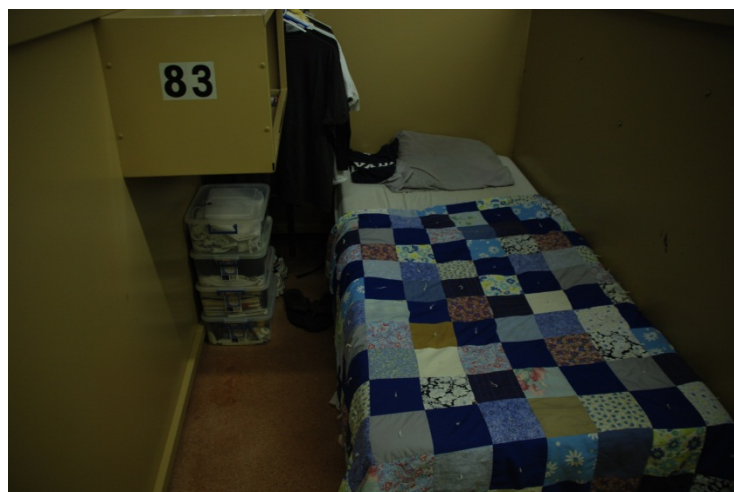
We bezoeken weer een brede organisatie die hulp biedt aan daklozen, slachtoffers van huiselijk geweld en Illegale kinderen uit Zuid-Amerika. Hun motto is vooral werken mét mensen in plaats van werken voor mensen. Met een budget van z'n 25 miljoen dollar bereiken zij jaarlijks ruim 20.000 mensen met hulp en opvang in 23 verschillende programma's. Ook bij New Leaf geldt dat de crisis bedreigingen, maar ook nieuwe kansen en uitdagingen heeft gegeven. Zij hebben ook programma's gestopt, omdat de baten niet meer voldoende opwogen tegen de kosten, bijvoorbeeld programs voor jonge plegers van seksueel misbruik. Opvallend daarbij is dat zij hier ook veelal uitgaan van een community model, oftewel alles in een, zoals het campus model. Zij bouwen nu ook een centrum voor gezinnen, die dan onder begeleid wonen daar kunnen gaan huren en hun leven weer kunnen opbouwen. Dit worden zo'n 140 appartement en een maatschappelijke opvang en verschillende services. De kosten daarvoor worden door sponsors betaald. Opvallend is dat in Amerika het fenomeen van uithuisplaatsing van de pleger bij huiselijk geweld nog geen issue is. Huiselijk geweld was te lang een minor offence, waardoor er weinig aandacht voor was vanuit justitie. Dit begint wel te veranderen, maar is nog niet gebruikelijk. Ook fondswerving voor huisvesting van slachtoffers werkt beter dan huisvesting voor plegers.

We nemen ook een kijkje in de opvang van de illegale kinderen uit Zuid-Amerika. Een triest verhaal omdat deze kinderen vanuit heel Zuid-Amerika vaak door mensenhandel hier terecht komen. Soms op een leeftijd van 10 jaar. De kinderen krijgen hier onderdak en scholing zodat zij

later ofwel in Amerika kunnen blijven of teruggaan. 75 % van hen blijft in Amerika, als zij bij familie ondergebracht kunnen worden.

Daarna rijden we naar de rand van de stad. Langs een snelweg ligt een opvangtehuis voor dakloze mannen, vaak met een crimineel verleden. Ook hier wordt weer een succesvol verhaal verteld. Zij mogen daar maximaal 120 dagen gratis blijven, krijgen nieuwe kleding, een bed en eten, en moeten werken zoeken. Zo kunnen zij in 120 dagen geld sparen, soms wel duizenden dollars om dan bijvoorbeeld schulden af te lossen en zelfstandig te gaan leven. Bij de maatschappelijke opvang wordt veel aandacht besteed aan het intakegesprek. Daar moet duidelijk worden welke talenten en wensen de klant heeft. Zo kun je een gericht programma maken voor hen. Elke klant heeft ook een casemanagers (1 op 30 klanten). Als mensen weer zelfstandig kunnen gaan wonen, met een bijstand van zo'n 600 dollar, dan moeten zij 1/3 daarvan aan de huur besteden. De staat vult dat aan. Op deze manier wordt het programma "housing first" uitgevoerd en kunnen daklozen weer zelfstandig gaan wonen en van daaruit gaan werken en een normaal sociaal leven opbouwen. Van de opvang krijgen zij nette kleding om te solliciteren. Bij de maatschappelijke opvang wordt voeding niet gesubsidieerd en dit komt veelal via de Amerikaanse voedselbanken of kerken. Zij kopen voedsel in en bereiden dit voor zo'n 90 mensen per dag.

Sponsoring

New Leaf heeft wel 200 verschillende vormen van subsidies, verdeeld over meerdere gemeenten, overheden en sponsors. Zij werken met zo'n 5000 vrijwilligers. Daar worden vaak activiteiten voor georganiseerd, ook voor de sponsoring daarvan. De directeur Michael Hughes is zelf ook actief in veel besturen, waarin die van de scholen van Mesa. Zo onderhoudt hij zijn netwerk en levert zelf ook een bijdrage daaraan. Leden van the board van New Leaf, betalen zelf ook een bedrag aan New Leaf als sponsoring, om zo lid te worden van de board. Het gaat hier niet om kleine bedragen! Uit nalatenschappen ontvangen zij ook veel geld. Veelal uit de rente van dit soort bedragen worden programma's betaald. New Leaf organiseert ook bingoavonden voor ouderen. Daar verdienen zij jaarlijks ruim 300.000 dollars mee!

In elke gebouw is wel duidelijk wie de sponsors zijn, van groot tot klein, compleet met foto's van mensen erbij. Er worden vaak lunches georganiseerd voor sponsors, waar ook lokale of regionale of zelfs landelijke bestuurders en bekendheden aan deelnemen. En hoe dichter je bij die beroemdheid zit, hoe meer je betaalt.

New leaf vindt het belangrijk dat medewerkers goed gemotiveerd en geschoold zijn, zij ondersteunen lidmaatschap van de beroepsvereniging voor sociaal werkers. Belangrijker is dat elke medewerkers zich bewust moet zijn dat zij vooral werken met mensen in plaats van werken voor mensen. Dat is hun kracht. "you have to walk with them not only talk with them"

Baseball

Vanavond naar de honkbalwedstrijd van Arizona Diamond Backs tegen de Giants uit San Francisco! Zo'n baseball wedstrijd is écht Amerikaans! Het is een mengeling van sport, entertainment en nationalisme. Hele gezinnen genieten van de wedstrijd maar vooral van elkaar, de muziek van het Hammondorgel en de beelden die op het enorme scherm verschijnen van het publiek. De stadionspeaker roept alle veteranen in het stadion op te gaan staan en krijgen dan van het publiek een luid applaus, natuurlijk gesponsord door een bierfabrikant.

30 april: Kroningsdag

Vandaag is het koningsdag. Ik ben er niet voor op gebleven en kijk nu via uitzending gemist. Zo te zien is alles vlotjes verlopen. We merken er hier niets van. Op de lokale nieuwszender is er ander nieuws: een lokale bruidsjurken winkel is plotseling failliet gegaan en bedroefde bruidjes staan voor een gesloten deur. Sommige hadden wel 10.000 euro betaald voor de jurk en kunnen ernaar fluiten!

United Ways

Vandaag de laatste dag van onze werkbezoeken. Ondertussen is het in Phoenix al meer dan 40 graden. We bezoeken eerst United Way, een van de belangrijkste sponsororganisaties voor sociaal werk in Amerika. In the valley of Phoenix is United Way vooral actief in sponsoring programma's op gebied van ondersteuning van arme mensen, bij opvoeding, huisvesting en schuldenproblemen. Veel arme mensen ervaren in Phoenix hun buurt als niet veilig, door drugsoverlast, prostitutie en criminaliteit. Daarom doen ze vaak niet mee met allerlei activiteiten in de buurt zelf. Het is te gevaarlijk. United Way ondersteunt bijvoorbeeld programma's die de samenwerking tussen politie en buurtbewoners versterkt zodat zij zich veilig voelen. United Way geeft niet alleen geld, maar coördineert ook de samenwerking tussen de organisaties. Zij heeft hier een vergelijkbare rol als de gemeenten bij ons.

United Way haalt haar budget van 50 miljoen dollar voor 70 % uit privé donaties, de rest van organisaties en overheden. United way is de laatste jaren haar doelen en strategie aan het veranderen. Zij wil meer samenwerken met partijen om zo een gezamenlijk doel te bereiken en niet meer langs elkaar heen te werken. Zij wil ook graag voor de besteding van het geld praten met mensen praten en niet over mensen. Dat doet zij vooral door in gesprek te gaan met lokale communities. Deze moeten ook niet te groot zijn, en samen met vrijwilligers, community leaders, kerken en gemeente. Het initiatief hiertoe kan verschillend zijn, Maar wie beweegt kan iets bereiken. "We are always changing". Zij willen wel met een nieuwe strategie gaan werken voor de langere termijn en hebben daarvoor plannen gemaakt. Zij noemen dat "collective impact". Daarbij gaan zij ook uit van de empowerment van neighbourhoods, want de mensen moeten het vooral zelf doen. Zij helpen vooral de armere buurten van Phoenix en afgelegen buurten waar de overheid nauwelijks iets doet aan openbare buurt- en woonvoorzieningen. Dit kan ook betekenen dat men samen met bewoners de straten onderhoudt.

United Way financiert trainingen voor social workers over hoe om te gaan met geld. Dit is een groot probleem in de VS. Men leeft van schuld op schuld en dit wordt gestimuleerd door banken en Credit Card Companies. Zelfs studenten kunnen dit niet goed. Zij krijgen bij aanvang van de studie al direct een creditcard van de bank en kunnen schulden maken. In de opleidingen voor social work wordt hier te weinig aandacht aan gegeven.

Bij fundraising kunnen mensen geld geven aan specifieke doelen, maar ook algemenere doelen van United Way steunen. Er is ook een belastingmaatregel waarbij mensen via hun loon kunnen bijdragen, variërend van 200 tot 400 dollar per gezin. United Way heeft een overhead van zo'n 9%. Het is erg belangrijk dat sponsors, zowel grote als kleiner sponsors, zien wat er met het geld is gebeurd en wat de resultaten zijn. Ook op individueel niveau willen zij dat zien. Is het salaris van iemand omhoog gegaan na hulp, zijn de cijfers van een kind verbeterd? In Amerika kunnen mensen en organisaties op verschillende manieren sponsoren, op verschillend niveau. En dat willen zij ook graag laten zien met bijvoorbeeld een zilveren randje, een gouden randje of zelfs een diamanten randje rond het sponsorship.

Scottsdale Unified School District

Na een snelle lunch bij de Starbuck coffee rijden wij naar Scottsdale Unified school district. Een school organisatie met zo 31 scholen voor 23.000 kinderen vanaf 4 jaar tot 18 jaar. De schoolpsycholoog legt ons uit hoe de crisis heeft toegeslagen op het welzijn van kinderen, velen zijn dakloos geworden, zwerven met hun familie rond en hebben moeite met school. Vijf sociaal werkers zijn er in dienst. Door intensief samen te werken met anderen, lukt het hun kinderen binnen boord te houden. Dat doen zij ook met gehandicapte kinderen. Hier wordt het inclusief onderwijs al toegepast en worden klassen en programma's daarvoor aangepast. Daar kan Nederland nog wat van leren.

De sociaal werkers van de school doen individuele gesprekken, groepsgesprekken, schoolactiviteiten en district activiteiten. Het social work wordt betaald door de county. Bij 26.000 kinderen zijn er 5 social workers, aangevuld met enkele specialisten, een coördinator, een administrator en een interventieteam. Zij werken nauw samen met de universiteit en met stagiaires. Voorbeelden van groepen zijn: rouw-groepen, agressiegroepen. Bij interventie werken zij met "Comprehensive model learning support", waarbij het wraparound principe ook weer om de hoek komt kijken. Dit werkt effectief zolang alle elementen ervan goed worden toegepast. Zij gaan ook op huisbezoek, de leraren bijna niet.

Zij zijn geen voorstander van dat medewerkers op scholen bewapend gaan worden. Het is belangrijker om leerlingen socialer te maken en te betrekken bij de groep en de school. Dat werkt veel preventiever. Bovendien is de vraag of het zal werken als een iemand van de school een wapen heeft als iemand de school binnendringt. Leraren beschermen liever hun kinderen dan als cowboys te keer gaan, met alle risico's van dien.

Zij gaan op een van de scholen een hospital starten in samenwerking met een bestaand hospital. Juist om alle kinderen zo goed gelijk van dienst te zijn. Ook hier komt het campus idee weer om de hoek kijken. Dit hospital weigert geen leerlingen en wordt vanuit de county ondersteund. De school is openbaar en niet religieus, maar ontvangt wel steun van religieuze groeperingen.

Preventie en interventie

Bij de 31 scholen, voor kinderen vanaf 2 jaar tot 18 jaar, zetten zij vanuit social work vooral in op preventie en interventie. Zij gebruiken daarvoor evidenced based programs, maar schuwen niet om dit breed aan te pakken, in nauwe samenwerking met anderen. Zij werken met verschillend niveau van interventie, variërend voor alle kinderen (tiered 1) tot zwaardere hulp (tiered 3). 20 % van de kinderen zit wel in tiered 3. Zij benaderen bij de interventie vooral de community, bijvoorbeeld nauw samenwerken met de politie. Zij komen door de crisis veel zaken tegen, als problemen met voeding, housing, verzekeringen en armoede. Door intensiever te gaan samenwerken ontstaat er minder bureaucratie. De school doet de intake voorinterventie waardoor minder loketten nodig zijn.

Tot slot

Op onze laatste dag varen we met een ballon boven de woestijn. Met z'n 14en in een klein rieten mandje. In die enorme stilte boven de woestijn bedenk ik mij dat Amerika een land van contrasten is. Zij houden er niet van om via belastingen te betalen voor andere mensen. Maar zij zijn wel enorm bevlogen mensen, met passie en een bijna religieus fanatisme. Concurrentie vinden zij stimulerend. Zij praten ook graag in termen als hoop, vertrouwen, verandering en uitdaging. Zij helpen graag mensen in hun community en stellen veel eisen aan hen zelf en de ander. Zij laten het ook graag zien dat zij het goed doen! Voor hen is het glas Cola altijd half vol en niet half leeg, crisis of geen crisis.

De studiereis is mede zo interessant geweest door de deelnemers en onze reisleiders Rik en Henk. Juist omdat zij zelf ook zo goed in het veld thuis zijn. De deelnemers hebben vooral vanuit hun eigen expertise en interesses gekeken en dit gedeeld met de andere reisgenoten. En dat hebben we veel gedaan. Mede daardoor heb ik veel input gekregen voor dit uitgebreide verslag. Dank daarvoor!

Ernst Radius, 27 mei 2013